

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van Woning Van Wassenhove in Sint-Martens-Latem

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Sint-Martens-Latem, 1ste afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/44064/140.1

-

Dossiernummer: 4.001/44064/101.1

Omschrijving:

Woning Van Wassenhove, Brakelstraat 50

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

16 JUNI 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

Het agentschap voor Natuur en Bos bracht op 15 februari 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Ter aanvulling van het gunstig advies vermeldt het agentschap voor Natuur en Bos het volgende:

"Dit advies geldt onverminderd de verplichtingen inzake instandhoudingsdoelstellingen die gelden in hoofde van een administratieve overheid overeenkomstig artikel 36ter, §1 en §2 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu."

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

De afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen bracht op 24 februari 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Sint-Martens-Latem

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

Het college van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Sint-Martens-Latem bracht op 24 februari 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 3 februari 2017.

De VCOE bracht op 27 maart 2017 een gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie ondersteunt artikel 1 van het ministerieel besluit, maar wenst nog een opmerking te formuleren wat betreft de cultuurgooederen. De cultuurgooederen worden nauwelijks beschreven of geëvalueerd in het inhoudelijk dossier. Ze worden alleen in de lijst met cultuurgooederen (bijlage 3 bij het ministerieel besluit) behandeld, waar ze worden beschreven en hun bescherming uitgebreid wordt gemotiveerd. De commissie meent dat het waarderend onderzoek met betrekking tot de cultuurgooederen integraal deel moet uitmaken van het beschermingsvoorstel en vraagt om dit aan te vullen in het inhoudelijk dossier.

Antwoord: Deze opmerking wordt niet bijgetreden. De lijst van cultuurgooederen die integrerend deel uitmaken van een voorlopige bescherming wordt gebruikelijk, daarbij rekening houdend met een mogelijke impact op de persoonlijke levenssfeer, slechts in een afzonderlijke bijlage bij het ministerieel besluit omschreven en gewaardeerd.

De commissie stelt vast dat de beheersdoelstellingen, opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit, niet ingaan op de beglazing van de woning. De commissie wijst erop dat de beglazing een zeer beeldbepalend maar kwetsbaar element is. De commissie vraagt om de beheersdoelstellingen op dit vlak te verduidelijken.

Antwoord: Deze opmerking wordt bijgetreden. In artikel 3 van het ministerieel besluit, beheersdoelstelling 4°, wordt wel degelijk een beheersvisie geformuleerd op de beglazing: "[...] Het behoud van de vormgeving en invulling van de venster- en deuropeningen staat voorop."

Naar aanleiding van de opmerking door de commissie wordt volgende tekst toegevoegd aan deze beheersdoelstelling: "Het behoud van de oorspronkelijke beglazing geniet de voorkeur. Indien behoud of herstel niet meer mogelijk is, dient vervanging te gebeuren door dezelfde of duurzamere materialen en naar oorspronkelijk model. Hierbij dient onder meer extra aandacht te worden besteed aan het uitzicht, zowel aan het interieur als exterieur, als ook aan de kleur van de beglazing, de uitzonderlijke bevestigingswijze in het beton en eventuele gevolgen voor de vochtuithouding."

De commissie vraagt om toelatingsplicht 7° e), in artikel 5 van het ministerieel besluit, te schrappen. Deze toelatingsplicht vermeldt "bomen en struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan". De commissie stelt vast dat het beschermingsbesluit geen vermelding maakt van specifieke bomen of struiken, maar enkel wijst op de wildgroei aan bomen en struiken. De commissie meent dat toelatingsplichten 2° en 7° i) voldoen om het beboste en verwilderde karakter van de tuinaanleg te garanderen.

Antwoord: Deze opmerking wordt niet bijgetreden. Toelatingsplichten 2° en 7° i) maken handelingen toelatingsplichtig die respectievelijk "aanzienlijke wijzigingen van de landschapsskenmerken" en het "structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van de tuin" tot gevolg hebben. Toelatingsplicht 7° e) gaat echter specifiek in op het vellen of beschadigen van bomen en struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan tot gevolg kan hebben." Laatstgenoemde bepaling is zeer specifiek en wordt niet volledig ondervangen door de toelatingsplichten 2° en 7° i).

Hoewel geen specifieke bomen worden vermeld, wordt de samenstelling van de begroeiing voldoende verduidelijkt in artikel 2. §2. van het ministerieel besluit: "de bestaande beplanting, opgebouwd uit een wildgroei aan bomen en struiken als gewone haagbeuk, gewone esdoorn, zomereik, tweestijlige meidoorn en scherpe hult, en [...] klimplanten die doorheen de tijd moesten verwilderen opdat een natuurlijk groen scherm ontstond."

Op basis van bovenstaande motivatie wordt toelatingsplicht 7° e) behouden.

Wat betreft toelatingsplicht 7° f), in artikel 5 van het ministerieel besluit, met betrekking tot het aanleggen, wijzigen en uitbreiden van verhardingen, wijst de commissie erop dat deze slechts van toepassing is voor zover er verhardingen buiten een straal van 30 meter rond de woning worden aangelegd. De commissie merkt op dat de tuin quasi volledig binnen deze straal past en vraagt aldus te onderzoeken of de huidige formulering het beoogde doel van de toelatingsplicht voldoende vat.

Antwoord: Deze opmerking wordt bijgetreden. Toelatingsplicht 7° f), in artikel 5 van het ministerieel besluit, wordt als volgt aangepast: "het aanleggen, wijzigen of uitbreiden van verhardingen;"

De commissie merkt op dat in het beschermingsdossier betreffende de bibliotheek in Eke [ontworpen door Juliaan Lampens] de Woning Derwael-Thienpont (Gavere, 1973) niet als hoogtepunt van Juliaan Lampens' oeuvre wordt opgesomd, in tegenstelling tot de vermelding op pagina 13 van het inhoudelijk dossier van voorliggend beschermingsvoorstel. De commissie vraagt dit te duiden en een volwaardige afweging van de erfgoedwaarden van Juliaan Lampens' belangrijkste ontwerpen op de nemen in het inhoudelijk dossier en daarbij te verduidelijken of er nog nieuwe beschermingen van realisaties van Juliaan Lampens worden gepland.

Antwoord: Deze opmerking wordt niet bijgetreden. Het klopt dat in het inhoudelijk dossier voor de bescherming als monument van de voormalige bibliotheek in Nazareth (Eke) (dossiernummer 4.001/44048/102.1, op datum van 30/11/2016) de Woning Derwael-Thienpont (Gavere, 1973) niet uitdrukkelijk als hoogtepunt in het oeuvre van Juliaan Lampens wordt vermeld. Een waarderend onderzoek naar het oeuvre van een architect is echter een steeds voortschrijdend onderzoek waarvan de bevindingen kunnen evolueren op basis van nieuwe onderzoeksresultaten. Het is bijgevolg logisch dat in het voorliggende beschermingsdossier van de Woning Van Wassenhove (Dossiernummer 4.001/44064/101.1, op datum van 21/12/2016) de meest recente onderzoeksresultaten worden aangewend.

Het evaluerend gedeelte van het inhoudelijk dossier (hoofdstuk 2.1.1. Juliaan Lampens – biografie en algemene bespreking van zijn oeuvre) behandelt uitvoerig het oeuvre van deze architect en identificeert de erfgoedwaarden van Lampens' realisaties in het algemeen. Een individuele afweging van de erfgoedwaarden van alle belangrijkste ontwerpen van de architect is geen standaard onderdeel van het evaluerend gedeelte van een beschermingsdossier. Het is daarentegen wel belangrijk dat het beschermingsdossier de erfgoedwaarden van het specifieke onroerend goed dat voor bescherming wordt voorgesteld (in casu de Woning Van Wassenhove) voldoende aantoot. In het geval van de Woning Van Wassenhove worden de erfgoedwaarden duidelijk aangetoond en gemotiveerd in het inhoudelijk dossier (hoofdstuk 2.1. Evaluatie van de erfgoedwaarden).

Het toevoegen van de beschermingskalender van toekomstig geplande beschermingen, al dan niet behorend tot het oeuvre van eenzelfde architect, hoort evenmin thuis in een inhoudelijk dossier. Deze opmerking wordt bijgevolg niet bijgetreden.

De commissie wijst op de vele herhalingen die de vlotte leesbaarheid van het inhoudelijk dossier belemmeren en vraagt de nodige aanpassingen door te voeren.

Antwoord: Deze opmerking wordt bijgetreden. Het inhoudelijk dossier werd gescreend op herhalingen en een vlotte leesbaarheid. Op verschillende plaatsen in hoofdstuk 1.2. (Historisch overzicht) en hoofdstuk 1.3. (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) werd de leesbaarheid verbeterd, zonder evenwel de inhoud van het inhoudelijk dossier te beïnvloeden.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- Beheersdoelstelling 4°, in artikel 3 van het ministerieel besluit, met betrekking tot het exterieur werd aangevuld met een specifieke beheersvisie voor de beglazing.
- Toelatingsplicht 7° f), in artikel 5 van het ministerieel besluit, met betrekking tot verhardingen werd anders geformuleerd, zodat deze impact heeft op de onmiddellijke omgeving van de woning.
- Het inhoudelijk dossier werd gescreend op herhalingen en een vlotte leesbaarheid. Op verschillende plaatsen in hoofdstuk 1.2. (Historisch overzicht) en hoofdstuk 1.3. (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) werd de leesbaarheid verbeterd, zonder evenwel de inhoud van het inhoudelijk dossier te beïnvloeden.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- Beheersdoelstelling 4°, in artikel 3 van het ministerieel besluit, met betrekking tot het exterieur werd aangevuld met een specifieke beheersvisie voor de beglazing.
- Toelatingsplicht 7° f), in artikel 5 van het ministerieel besluit, met betrekking tot verhardingen werd anders geformuleerd, zodat deze impact heeft op de onmiddellijke omgeving van de woning.
- Het inhoudelijk dossier werd gescreend op herhalingen en een vlotte leesbaarheid. Op verschillende plaatsen in hoofdstuk 1.2. (Historisch overzicht) en hoofdstuk 1.3. (Beschrijving

met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) werd de leesbaarheid verbeterd, zonder evenwel de inhoud van het inhoudelijk dossier te beïnvloeden.